

Yttrande

2021-04-27

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm
u.remissvar@regeringskansliet.se
Regeringskansliets dnr: U2020/05545

Handläggare:
Mattias Blomberg

Dnr: 2021-00137

Yttrande avseende utredningen Innovation som drivkraft – från forskning till nytta (SOU 2020:59)

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har granskat innehållet i Betänkande av Utredningen om ett utvecklat innovationsstöd vid universitet och högskolor (Innovation som drivkraft – från forskning till nytta SOU 2020:59).

Formas ställningstagande

Formas tillstyrker utredningens förslag. Myndigheten vill dock lämna nedanstående kommentarer och synpunkter.

Övergripande synpunkter

Formas vill framhålla att förslagen i betänkandet är av stor vikt för att skapa ett effektivt innovationsstöd vid landets universitet och högskolor. Betänkandet har i sin helhet många bra förslag och Formas vill lyfta ett antal av dessa som vi anser är centrala för att skapa goda förutsättningar för både kommersiellt och icke-kommersiellt nyttiggörande som bidrar till en hållbar utveckling.

Specifika synpunkter

1. Det är av stor vikt att lärosätena utvecklar ett effektivt arbetssätt för att nyttiggöra forskningsresultat och andra kunskaper. Det är centralt att arbetet är en integrerad del av verksamheten och att det finns incitament för att arbeta med nyttiggörande frågor, samt att det premieras inom organisationen.
2. Förslaget att lärosätenas styrelser är ansvariga för nyttiggörandet är viktigt, och en förutsättning för att bygga en kultur där nyttiggörande är en naturlig del av arbetet på ett universitet eller en högskola.
3. Förslaget om en ”trappstegsmodell” för ny stödstruktur för nyttiggörande och en utvärderande funktion för att skapa en incitamentsstruktur för innovationskontoren att utvecklas är central. Innovationskontoren får här möjligheten att växa och få nya uppdrag

om de presterar väl, vilket även inkluderar samarbeten mellan lärosätena, vilket är väl genomtänkt. Att denna struktur kan implementeras med små förändringar i budget gör också att den kan sjösättas omgående, vilket är viktigt för att snabbt kunna påbörja implementeringen av förbättringar i befintligt system. För att modellen ska fungera behöver en utvärderande funktion finnas. Formas stöttar förslaget att Vinnova ska ha huvudansvaret, och att utformningen görs i samverkan med andra relevanta myndigheter.

4. Förslaget att forsknings- och innovationsfinansierande myndigheter och stiftelser tillsammans utvecklar modeller för ett ökat nyttiggörande är bra. Formas ställer sig positivt till detta, men anser att det behövs en tydlig struktur och fördelning av ansvar för att skapa förutsättningar för en effektiv process, vilket kan åstadkommas genom att regeringen ger en tydlig styrning genom exempelvis gemensamma uppdrag. Finansiärerna har en viktig roll i systemet och skapar incitament som i sin tur kan påverka kulturen vid lärosätena. Här har Formas och övriga finansiärer möjligheter att förbättra förutsättningarna för nyttiggörande, både genom typen av utlysningar och vilka krav som ställs på sökande forskare och lärosäten.
5. Förslaget att regeringen vid förordnande av ledamöter i styrelser eller motsvarande för forskningsråd och stiftelser säkerställer att det i dessa organ finns kompetens inom nyttiggörande är viktigt, och ger goda förutsättningar för finansiärernas arbete med nyttiggörande.
6. Förslaget att forskare, studenter och andra medarbetare ska få ett mer likvärdigt stöd oavsett vilket lärosäte de är anställda vid är också en förutsättning som är viktig att säkerställa.

Utöver de förslag som utredningen presenterat anser Formas att en tydligare incitamentsstruktur behövs för att premiera nyttiggörande som bidrar till en hållbar utveckling. En förstärkning av hållbarhetsuppdraget ligger i linje med ambitionen att Sverige ska bli ett föregångsland inom hållbar utveckling och bli det första fossilfria välfärdssamhället. I förslaget ingår hållbarhet som en delmängd i utvärderingen av innovationskontoren. Förslag finns också på en möjlig tematisk inriktning hos innovationskontor som når den högsta nivån i ”trappstegsmodellen”. Vi anser dock att detta inte räcker; Sveriges högskolor och universitet bör ha en hög ambition där nyttiggörande tydligt bidrar till en hållbar utveckling.

Detta beslut är fattat av generaldirektör Ingrid Petersson, efter föredragning av koordinatör för innovation Mattias Blomberg.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Ingrid Petersson

Mattias Blomberg

